פניני מאיר

דרוש ומוסר על פרשת השבוע שנאמר ב'עונג שבת'

מפי הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א - מו"צ בירושת"ו, מזה"ס 'דברי מאיר'

פרשת נצבים וילך תשפ"ו (325)

פרשת נצבים.

כתוב בפסוק (כ"ט, ט'): "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל", **ומובא בזוהר הקדוש** שכל מקום שכתוב: "היום" הכוונה היא על ראש השנה, והביאור בזה כי הוא: "היום" הידוע, לפי שהוא משפיע על כל השנה, וכן לגבי האישה השונמית, ובעקידה ועוד, **ונראה לרמוז כאן עניין התפילה** שהרי עיקר יום ראש השנה זה התפילה שאנחנו עומדים ומתפללים, וזהו: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם" מה זה: "לפני ה'"? = "תפילה" שהיא בבחינת: "לפני ה'", (**וכמו שאמר הכתוב (תהילים): "תפלה** לעני כי יעטוף **ולפני ה'** ישפוך שיחו"), **ואמר לי השבוע המשגיח הגאון הרב אליהו חיים פפר שליט"א דבר נפלא שהוא אמר בשיחה בשבוע שעבר דקדוק בתפילת חנה שלכאורה קשה:** מה היה המיוחד דווקא בתפילה שהיא התפללה שם ליד עלי הכהן ע"ה הרי תמיד היא התפללה לה' וביקשה ילד? אלא שהיא הגיע שם להבנה שרק ה' יכול לעזור ולהושיע אותה! כי צרתה ציערה אותה, ובעלה לא היה עמה, ועוד, ואדם שמבין שרק ה' יכול לעזור לו וכך הוא עומד בתפילה הרי שתפילתו היא בבחינת: "לפני ה'", והיא מתקבלת ביותר! וזה המוסר שלנו לימי ראש השנה לעמוד בתפילת ר"ה ולדעת שרק ה' הוא שיכול לעזור לנו, כי מוות וחיים בידיו! וכך נתפלל בכוונה טפי.

עוד בפסוק הנ"ל - חייתי אתמול בניחום אבלים על פטירת כ"ק האדמו"ר מביאלה אוסטרובא זצוק"ל כאן בגבעת שאול בירושלים בחשתתפות אדמורי"ם ורבנים שליט"א ומסר שם ידידי הרב ידידיה וילינגר שליט"א שיעור בספר "אור החיים" הקדוש זיע"א שאומר על הפסוק הנ"ל שזה רומז על מה שאמרו חז"ל ש"ישראל ערבים זה לזה", והיינו שכולם קשורים אחד לשני, ואם אחד עושה מצווה הוא מזכה בכך את כולם, ואם ח"ו אחד עושה עבירה הוא משפיע בזה רע ר"ל על כולם, ועל זה רמז הכתוב: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם" - היינו שבודקים את כולם יחד! ומה נאים הדברים לרבי זצוק"ל שהכרתיו, שהיה מקרב כל יהודי ויהודי, והרגיש את הערבות של כל היהודים יחד! ואת זה יש לנו לקחת בר"ה להיות באחדות לפני ה', וכנ"ל.

עוד בעניין זה אתמול היה כאן הכנה לימים נוראים ובתחילה ניגנו ניגוני ימים נוראים ואח"כ ניגנו שירים שונים, ואח"כ שרו: "בר יוחאי" וזה דבר פלא שרואים בכל מקום כגון: בחתונות וכדו' ששרים ומנגנים ניגון קדוש זה, וכולם רוקדים ושמחים הרבה, **ונראה לבאר** עפ"י **מה ששמעתי פעם מהגה"צ ר' יעקב עדס שליט"א ב"כותל המערבי" שהביא דברי רש"י הקדוש זיע"א על דברי הגמרא מכות (י"ז:) שאמר רבא: "דילדא אימיה כוותיה דר' שמעון תיליד" = "כל שאמו יולדת תבקש רחמים שיהא בנה כר' שמעון",** וביאר שלכל יהודי יש ניצוץ מנשמת **ר' שמעון בר יוחאי זיע"א ועל זה רמז רבא ורש"י** ולכן יש התעוררות גדולה בזה לכל יהודי! והוא העניין הנ"ל של: "כלכם" שרומז גם על נשמה כללית, שהיא: "לפני ה'" להושיע את ישראל!

עוד כתוב בפסוק (כ"ט, י"ז): "פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה" - **וידוע מה שכתב בזה רבינו הרמב"ן זיע"א** שמשורש טוב לא יצא רע, והיינו שאדם טוב לא יוליד בן רשע, וכתב שם: ואל תקשה עלי ממה **שאמר הכתוב:** "והוליד בן פריץ", והוא סוד גדול, והיינו שרמז כאן הכתוב שאם יש שורש רע ממילא יוצא ממנו גם רע, אמנם, באם השורש טוב לא יצא ממנו רע, **וגם רבינו ה"ריקאנטי" זיע"א האריך בזה, ושמעתי השבוע מהרב יאשיהו פינטו שליט"א [שזכיתי לראותו השבוע ב"כותל המערבי" בהכנסת ס"ת ובסליחות שהוא עשה במעמד אלפים] שביאר עפ"י סוד** שהרמב"ן רמז כאן על צדיקים שבאים מנשמות חדשות המגיעות לעולם שבזה לא יכול להיות שיביא הצדיק בן רשע לעולם, אמנם נשמות ישנות והיינו שהיו כבר בעולם והם גלגולים (**כמו שכתב חזוהר הקדוש ריש פרשת משפטים:** "ואלה המשפטים" - רזא דגילגוליא, עיי"ש) יוכל אף הצדיק להביא, ועל זה רמז הרמב"ן באומרו שיש בזה סוד גדול, וא"כ אין סתירה בזה כלל, והבן.

אנחנו מתקרבים לימי ראש השנה ושמעתי השבוע בשיחה מהגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א מעשה נפלא הנוגע לימים אלו מרבינו הקדוש בעל "חפץ חיים" זיע"א שיום החילולא שלו יחול השבוע (נפטר כ"ד אלול תרצ"ג - לפני 93) שפעם הוא ראה בחורים מהישיבה שחוזרים מסיבוב באמצע הסדר והם הלכו לראות בכל מיני בתי כנסת כמה מתפללים כאן וכמה שם וכדו', ה"חפץ חיים" עלה מיד אל הבימה ואמר שיחה וכה אמר: **היה פעם בחור אחד כאן בישיבת ראדין** שהיה גר רחוק, יום אחד הגיעה מכתב אל הישיבה שבו היה כתוב שאמו נפטרה ל"ע, ולא ידעו עמה איך לבשר לו את זה, מה עשו? התברר שהוא מאוד אוהב קפוטה (חליפה) יפה, וקנו לו חליפה כזאת והניחו את הפתק בכיס שבו כתוב שאמו נפטרה ל"ע, הבחור מאוד שמח מהבגד הנאה, והנה, כשהכניס את ידו לכיסים הוא מצא את הפתק והתחיל לבכות!.., **והנמשל הוא: כל יהודי מקבל בראש השנה בגד חדש! היינו שנה חדשה והתחלה חדשה! והוא מסתובב שמח וטוב לב! והוא לא יודע שבכיס שלו יש פתק! והיינו מה יהיה עמו במשך השנה הזאת! וכשמוצאים את הפתק בהמשך השנה לפעמים כבר לא שמחים כל כך! ח"ו, ולכן - סיים ה"חפץ חיים" זיע"א - יש לנו לנצל את הימים האלו של אלול ור"ה להרבות בזכויות!**

עוד כתוב בפסוק (ל' - י"א, י"ב, י"ג, י"ד): "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת היא ממך ולא רחקה היא וכו' לא בשמים היא וכו' ולא מעבר לים היא וכו' כי קרוב אליך וכו' - **ושמעתי הלילה ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שהקשה:** וכי למה היה לכתוב לומר את כל האריכות הזאת, הרי העיקר הוא לומר: "בפיך ובלבבך לעשתו"? ומה היא כל האריכות הזאת? **וביאר ביאור נפלא: ידועה היא מחלוקת הראשונים** מה זה המצווה הזאת שכתובה כאן? **דעת הרמב"ן זיע"א** שזה על מצוות התשובה, **ודעת הרמב"ם זיע"א ועוד** שזה קאי על מצוות תלמוד תורה, ועל זה רמז כאן הכתוב שלא יאמר האדם בליבו: "אמת שאני יכול לעשות תשובה! אך אין אני יתקן את מה שקלקלתי ע"י חטאי בכל העולמות, בשמים ובים ובכל מקום"! ועל זה רמז הכתוב באמרו את כל זה כדי לומר שה' אומר לאדם: "אתה תעשה את שלך וע"י תשובתך כאן אני יתקן את הכל בכל מקום"! וזהו: "בפיך ובלבבך לעשתו"! ואם זה הולך על תורה ג"כ אתי שפיר שבה לרומז כאן שהאדם לומד כאן בעולם הזה, וע"י כך הוא מתקן בכל העולמות בשמים ובארץ בים ובכל מקום, (ויש לו ללמוד בשמחה ויקבל שכר טפי - **וכמו שכתב הרה"ק ה"אגלי טל" מסוכטשוב זיע"א בהקדמה לספרו הנ"ל, וזכיתי להיות הלילה אצל נכדו כ"ק האדמו"ר מסוכטשוב שליט"א כאן בבית וגן,** וממילא מתקן יותר בתורתו בשמיים), והבן.

עוד בפסוק הנ"ל - שמעתי ממרן הגרב"מ אזרחי זצוק"ל [מובא בספר "ברכת מרדכי" עה"ת כאן) שהקשה ג"כ הקושיה הנ"ל וביאר ג"כ נפלא עפ"י מה שדרשו על זה חז"ל שאילו הייתה התורה בשמיים היו צריכים להביא אותה משם, ואם הייתה התורה בים היו צריכים להביא אותה משם, **וה' עשה עמנו חסד והביא את התורה כאן לארץ בלי טורח כלל!** ורמז בכל הנ"ל שאדם שרוצה באמת את התורה והיינו שהוא היה עולה אחריה גם אם היא הייתה בשמיים, וגם אם היא הייתה בים, וכדו' הוא יוכל להשיג את התורה! והבן.

פרשת וילך.

כתוב בפסוק (ל"א, כ"ז): "כי אנכי ידעתי את מריך וכו' הן בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם ה' ואף כי אחרי מותי" וזהו אחד מהק"ו שבתורה, **ואמר לי הלילה מורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א בשם הגרמ"ד מייזלס שליט"א שהקשה על זה מרן הגר"ש רוזובסקי זצוק"ל ממה שסיפרו חז"ל שהתנא הקדוש ר' מאיר היו לו שכנים רעים (עי' ברכות י'. ועוד)** וכשנפטר עשו תשובה, כי אמרו שכשהיה חי היה שומר עליהם וכשנפטר אין מי שישמור עליהם, וא"כ קשה: מהו הק"ו כאן יתכן שכעת הם סומכים על **משה רבינו ע"ה? ותירץ: כתוב כאן בפסוק:** "ממרים היתם **עם ה'**", והיינו שאצל ר' מאיר זה לא היה נגד ה' ולכן אחרי פטירת ר' מאיר עשו תשובה, אך כשממרים את פי ה' ה"י בזה לא שייך שיעשו תשובה, שהרי זה "לשם שמים" והיינו לכבוד ה'! כביכול, והם חושבים שהם צודקים, ובזה לא יחזרו בתשובה! והבן.

ויש לנו להיזהר מאוד שלא לדבר בשעת חזרת הש"ץ וכמו שכתב השו"ע (סי' קכ"ד, ס"ז): "אין לשוח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפילה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו".

כתב בספר "פלא יועץ" (ערך דיבור): "וכתבו משם ר' ישראל בעש"ט שהמדבר בשבח הצדיקים חשוב כאילו עוסק במעשה מרכבה" - וכ"כ מרן ה"חתם סופר" זיע"א בתשובה: השבוע חל היארצייט של רבינו הקדוש בעל "חפץ חיים" זיע"א (נפטר כ"ד אלול תרצ"ג - לפני 93 שנה), ונספר ממנו שני סיפורים כפי שסיפר תלמידו (שראיתיו עדיין וברכני) הגה"צ ר' שלום שכנא זאהן זצוק"ל לסופר ר' טוביה פריינר שיחי': כשהגעתי מארח"ב לראדין הביאו אותי לפני ה"סבא קדישא" זיע"א ואמרו לו: "הגיע כאן בחור שעשה את כל הדרך מאמריקה הרחוקה בשביל ללמוד כאן תורה"! מרן זצוק"ל לא הראה שום אותות התפעלות על פניו, ואמר: "הקב"ה וכל פמליה של מעלה עשו דרך יותר ארוכה ממרומי השמים עד לחר סיני כדי לתת לנו את התורה ומדוע שלא יטרח בחור לבוא מאמריקה ללמוד תורה"? עוד הוא סיפר, פעם ריננו על בחור אחד בישיבה שחילל שבת ר"ל, ומרן זצוק"ל קרא אותו אליו וכולם חשבו שהוא יצעק עליו וכדו', רבינו זצוק"ל לא אמר לו כלום, רק תפס את ידו בשני ידיו וליטפם בחמימות ואמר: "שבת"! ודמעות זלגו מעיניו, ודמעה אחת נפלה על ידו של הבחור, והוא חזר למוטב, וכשהגיע ר' שכנא זצוק"ל לאמריקה וסיפר את זה דרשן אחד בבית הכנסת, ואדם אחד קם בהתרגשות ואמר: "אני הוא אותו הבחור והדמעה הזאת של ה"חפץ חיים" השיבה אותי למוטב"! זכות הצדיקים יגן עלינו, אמן!

הוספה לגיליון "פניני מאיר" הקודם (324) ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שאמר לי ביום א' כ"ד אלול תשפ"ו: הדברים נפלאים ביותר! ובעניין ר"ה שחל בשבת וה"ערוך לנר" ועוד - יש לציין שבתוס' כתבו על דברי הגמרא: "כל שנה שאין מריעין בתחילתה מריעין לה בסופה" שזה מדבר שלא תקעו מחמת סיבה כל שהיא, אמנם על שנדחה מחמת שבת לא מיירי.

הגיליון נודב ע"י ידידינו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לעי"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רג'ינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו חיים, יצחק ומשה (מו"ס) בני רג'ינה ז"ל, אחותיו מלכה ואסתר בנות רג'ינה ע"ה, אחיינו הד"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה.

לתגובות ושאלות לאורנו שליט"א, ולהרשמה לרשימת התפוצה: divreymeir@gmail.com